

Vznik Československa – symboly doby očima Pražanů I a II

dvě hodiny dějepisu pro 8. a 9. třídu ZŠ

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Dějepis

Tematický okruh: Moderní doba

Učivo: Vznik Československa

Vzdělávací cíle:

Žák při práci s badatelským listem

- analyzuje a interpretuje obraz a text
- posuzuje, přiřazuje a vytváří odpovídající pojmy
- zamýšlí se nad podobou a významem symbolů
- formuluje souvislý text, v němž popisuje i interpretuje událost
- porovnává místopisné názvy z odlišných období
- navrhuje a zdůvodňuje změnu místopisného názvu

Časová náročnost: 70 minut (2 vyučovací hodiny)

Metody:

- přiřazování pojmů k odpovídajícímu období
- pozorování fotografie, její popis, analýza a interpretace
- analýza textu a aplikace poznatků z jiných zdrojů
- psaní novinového článku
- popis symbolů a interpretace jejich významu
- čtení mapy a orientace v ní
- porovnání informací a hledání souvislostí
- vyjádření vlastního názoru/návrhu a jeho zdůvodnění

Informace, které by měli dostat žáci pro úspěšnou práci s badatelským listem:

- otevřete si badatelský list Vznik Československa na stránce <http://www.muzeumprahy.cz/muzeum-pomaha-skolam/>
- badatelský list si můžete vytisknout nebo podle něj plnit úkoly do jiného dokumentu
- badatelský list lze využít ve dvou hodinách, proto je rozdělen na dvě části - I. a II.
- pro získání základních informací o vzniku Československa se můžete podívat na video: <https://edu.ceskatelevize.cz/vznik-samostatneho-ceskoslovenska-5ef3b53f7b620346124caa4b>
- splňte úkoly uvedené v badatelském listu

- odkazy na mapy jsou uvedené na webových stránkách nad badatelským listem
- odpovědi u některých úkolů budou jednoznačné, jiné budou záviset na vašem přístupu (někdy budou vycházet ze znalosti historie, jindy pouze z vašich vlastních názorů)
- vypracované úkoly pošlete svému učiteli dějepisu

Metodické komentáře pro úspěšné splnění hodiny

I. část badatelského listu zabere max. 40 minut

II. část splní žáci do 30 minut

Žák

- přiřazuje pojmy k letopočtům a vymýšlí vlastní odpovídající pojmy
- prohlíží si fotografie, vystihne symboliku místa, popisuje, co vidí, vžívá se do jednání tehdejších lidí a interpretuje ho
- doplňuje slova do textu z dobového tisku (na základě historického povědomí)
- orientuje se v mapě, srovnává dřívější a současné místopisné názvy a zamýšlí se nad jejich symbolikou
- vyjadřuje vlastní mínění a invenci, argumentuje
- pro získání dalších informací může využít níže uvedené odkazy, které mu poskytne učitel

Poznámky k řešení

I. část, úkol 2 B – Provolání mohou být různá, zde je doslovná citace z Národních listů: “Ať žije československý stát! Ať žije Masaryk! Ať žije česká republika! Sláva Wilsonovi! Sláva Národnímu výboru!”

(jedno z svolání předběhlo dobu: nejenže Česká republika vznikla téměř o 75 let později, ale i Československá republika byla vyhlášena až 14. 11. 1918)

I. část, úkol 3 – Na fotografii jsou štíty s iniciály císaře Františka Josefa I., dále jeho portrét a obraz císaře Karla I. Tehdy byly také strhávány např. rakouské orlice (jako symboly habsburské monarchie).

II. část, úkol 1 – Učitel může žákům předem poradit, aby si mapu patřičně přiblížili. Odkaz je umístěn nad badatelským listem. Současná mapa je připravená k okamžitému prohlížení, na mapě z roku 1908 je nutné hledat. Žáci mohou vyhledat i další názvy odlišné od současných.

II. část, úkol 3 – Úkol se zaměřuje na žákův názor, hodnotí se tedy kvalita argumentace, nikoli názor samotný.

Náměty na další využití tématu:

I. část – Jak vypadaly symboly Rakouska-Uherska a první československé republiky? Které symboly zůstaly do dnešní doby?

II. část – Kdy se ještě přejmenovávaly místopisné názvy v Praze? Zeptejte se např. svých babiček a dědečků, jak se změnily některé názvy ulic či stanic metra.

Odkazy na videa k 28. říjnu 1918:

- 4minutový pořad České televize o vzniku Československa (vytvořeno pro děti)
<https://edu.ceskatelevize.cz/vznik-samostatneho-ceskoslovenska-5ef3b53f7b620346124caa4b>
- 2minutový příspěvek České televize o vyhlášení Československa 28. října 1918
<https://edu.ceskatelevize.cz/vyhlaseni-republiky-1918-5e442295e173fa6cb524ac8b>
- rozšířená 12minutová verze příspěvku ČT o událostech 28. října 1918
<https://edu.ceskatelevize.cz/vyhlaseni-republiky-28-rijna-1918-5e442295e173fa6cb524ac89>

Muzeum hlavního města Prahy
Lektorské oddělení, 2020

www.muzeumprahy.cz